

Helyi tanterv az általános iskola 5–8. évfolyama számára

ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK

Az alábbi helyi tanterv a Hajdú-Bihar Megyei Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium számára a 2020. szeptember 1-jétől felmenő rendszerben (1., 5., 9. évfolyamokon) bevezetésre kerülő Nemzeti alaptantervben foglalt szabályozás alapján készült.

A képzés sajátosságai szerint: sajátos nevelési igényű/halmozottan sérült (látássérült, enyhe értelmi fogyatékos) tanulók számára készült.

A tantárgy legfontosabb célja a tanulót felkészíteni a társadalom struktúrájában való eligazodásra, a közösségi környezet szervezeteinek, szabályainak megismerésére. A pedagógiai helyzetekben a tanuló tevékenység közben, szimulált helyzetekben ismeri meg a családi életet, a munkavállaláshoz, a szabadidő eltöltéséhez kapcsolódó intézmények szerepét, feladatait, az állampolgári jogokat és kötelezettségeket, a demokratikus társadalmi intézményrendszert, a legfontosabb társadalmi, gazdasági és politikai szervezeteket.

Felismeri a felelősséget közösségi környezetének alakításában. Bővülnek ismeretei a mindennapi életvezetéshez kapcsolódó önérvényesítés lehetőségeiről, a segítségkérés formáiról.

A tantárgy segítséget nyújt az erkölcsi nevelés terén a közösségi életben való aktív részvételre és véleménynyilvánításra ösztönzésben, a társadalmi igazságosság felismertetésében és az ehhez kapcsolódó intézményrendszer igénybevételének bemutatásában.

Erősíti a nemzeti azonosságtudatot és a hazafias nevelést az ország irányításában, védelmében, a társadalmi béke megőrzésében szerepet vállaló intézmények működésének megismertetésével, a társadalmi tevékenységekben való aktív részvétel támogatásával.

A felelősségvállalás másokért, önkéntesség területén segíti a közösség aktív tagjává válást, a környezet iránti figyelem fontosságának, a segítségnyújtás és segítségkérés lehetőségének felismerését. A gazdasági és pénzügyi nevelés területén a tanuló felkészül a pénzkezeléssel és gazdálkodással összefüggő intézményrendszer igénybevételére.

Az Állampolgári ismeretek tantárgy témaköreinek megoszlása az adott évfolyamon a következő:

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM GIMNÁZIUMI HELYI TANTERVE

Évfolyam	8.
Heti óraszám	1 óra
Tanítási hetek száma	36 hét
Éves óraszám	36 óra

8. évfolyam 36 óra

Témakör neve	óraszám
Társadalmi szabályok	20 óra
Állampolgári ismeretek	28 óra
Pénzügyi és gazdasági kultúra	24 óra
ÖSSZESEN	36 óra

CÉL

- A tanulót felkészíteni a társadalom struktúrájában való eligazodásra, a közösségi környezet szervezeteinek, szabályainak megismerésére.
- A pedagógiai helyzetekben a tanuló tevékenység közben, szimulált helyzetekben ismeri meg a családi élethez, a munkavállaláshoz, a szabadidő eltöltéséhez kapcsolódó intézmények szerepét, feladatait
- Az állampolgári jogokat és kötelezettségeket, a demokratikus társadalmi intézményrendszert, a legfontosabb társadalmi, gazdasági és politikai szervezeteket.

FEJLESZTÉSI CÉLOK

- Nemzeti hagyományaink és kultúránk megismerésén keresztül az általános emberi és nemzeti azonosságtudat kialakítása, az alkotmányos alapjogok és kötelelességek megismerése.

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM GIMNÁZIUMI HELYI TANTERVE

- A társadalomban élés múltbeli és jelenkori történéseinek, lehetőségeinek értelmezése.
- Tanulmányaik során megismert történelmi és kulturális értékeink alapján tudatosodjon a nemzeti összetartozás érzése.
- Közösségi tevékenységgel, lakóhelyén aktív részvétellel váljon részesévé a jelentősebb társadalmi eseményeknek, ünnepeknek, ezen élmények segítségével, alakuljon ki bennük a közösséghez való tartozás, a hazaszeretet.
- Az iskolai demokráciában, a diákönkormányzat tevékenységeiben való aktív részvétellel a demokratikus technikák gyakorlása: véleménynyilvánítás, döntéshozatal, képviselet.
- A tanulói jogok és kötelességek arányainak tudatosítása.
- A munka szerepe az ember életében. Érdeklődési területek, vonzódások tudatosítása, reális pályakép a képességek, adottságok szerint, mérlegelés.
- A fizikai és a szellemi munka (a szülők és ismerősök szakmája, ismert szakmák rendszerezése fizikai és szellemi munkacsoportba, melyek a két szakmacsoport lényegi különbségei és hasonlóságai.
- Részvétel a pénz kezelésében, évfolyam-tevékenységben, a családból hozott példákkal a célszerű gazdálkodás gyakorlása, a pénzhasználat és a fogyasztás területén.
- A saját felelősség, az értékteremtő munka felismerése.
- Gazdasági, pénzügyi intézmények szerepe a mindennapi életben.
- A szűkebb és tágabb környezetben való eligazodás képességének fejlesztése.
- A különböző társadalmak jellemző kultúrájának, életmódjának megismerése.
- Érzékelteni, majd megértetni a tanulókkal az egymást követő időben végbemenő változások folyamatát, a történelmi fejlődést.
- Megláttatni az ok-okozati összefüggéseket.
- Képessé tenni a tanulókat következtetések levonására, vélemény-nyilvánításra, ítéletalkotásra, alapvető törvényszerűségek felismerésére, saját önálló életvitelükhöz szükséges tanulságok levonására.

FEJLESZTÉSI FELADATOK

- A nemzeti azonosságtudat és a hazafias érzelmek erősítése
- Az ország irányításában, védelmében, a társadalmi béke megőrzésében szerepet vállaló intézmények működésének megismerése.
- Felkészítés a társadalmi tevékenységekben való aktív részvételre.
- A felelősségérzet fejlesztése a másokért, önkéntesség területén való tevékenységvállalásra, amely segíti a közösség aktív tagjává válást.
- a környezet iránti figyelem fontosságának megismerésével a segítségnyújtás és segítségkérés lehetőségének felismerése
- . A gazdasági és pénzügyi nevelés területén felkészülni a pénzkezeléssel és gazdálkodással összefüggő intézményrendszer igénybevételére.

FEJLESZTENDŐ KÉPESSÉGEK, KÉSZSÉGEK, ATTITÚDOK

- Auditív és vizuális észlelés, verbális-, vizuális emlékezet, képzelet, reprodukív képzelet.
- Megfigyelő-, időbeli- és térbeli tájékozódási-, kommunikációs képességek.

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM GIMNÁZIUMI HELYI TANTERVE

- A közvetett ismeretszerzés fejlesztése korszerű ismerethordozók segítségével.
- A megkülönböztetés, az azonosítás, az összehasonlítás műveleteinek aktivizálása a perceptív-cselekvéses gondolkodás fejlesztése érdekében.
- Az elvonatkoztatás, az általánosítás műveleteinek aktivizálása, a fogalomalkotó, analógiás gondolkodás fejlesztése.
- Cselekvések belső összevetése.
- Érzelmek aktivizálása, az átélés képessége.
- Elfogadó és elutasító attitűd.
- Kíváncsiság, megfigyelés, felfedezés, összehasonlítás rendszerezés képessége.
- Térbeli és időbeli tájékozódás.
- Kommunikációs készség. A szeretet képessége.
- Felelősségtudat, felelősségérzet, környezetvédő attitűd.
- Pozitív érzelmek befogadásának képessége, igényessége.
- A munka örömeinek megélése. Együttműködési készség.
- Ítéletalkotás, döntési képesség, önértékelés
- A lakosságot kiszolgáló intézmények megismertetése, a helyes viselkedés tudatosítása, gyakoroltatása.
- A Himnusz, a Szózat, a nemzeti imádságok értelmezése, a tiszteletadás módjai.
- Az alkoholizmus, a kábítószer, a bűnözés erkölcsi és társadalmi hatásai, az egyéni felelősség jelentőségének tudatosítása

FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEK

- Képes tájékozódik a hivatalos ügyintézés módjaiban, annak illetékes és korszerű formáiban,
- Tud a világháló közösségi portáljain való részvétel lehetőségeiről,
- Ismereteket szerez a jövedelem szerepéről az ember életvezetésének tükrében,
- Fogalmi képet alkot a pénzről, a pénzintézetekről, azoktevékenységeiről; utóbbiak lehetséges szerepéről az életpálya felépítésének tükrében.

A HABILITÁCIÓS/REHABILITÁCIÓS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

- A képzelet, kifejezőképesség, kreativitás, figyelemkoncentráció, a tartós és szándékos figyelem és emlékezet fejlesztése, a tevékenységek kitartó végzésének megvalósítása, a feladattartás erősítése
- A megfigyelő- és elemzőképesség megalapozása.
- A téri, időbeli tájékozódás, a kommunikációs képességek gyakorlása, lehetővé teszi a szociális kompetenciáik, és erkölcsi tartásuk kialakítását.
- A kulcskompetenciák fejlesztése:
 - Anyanyelvi kommunikáció
 - Természettudományos kompetencia

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM GIMNÁZIUMI HELYI TANTERVE

- Matematikai logikai kompetencia
- Digitális kompetencia
-

TANTÁRGYI KAPCSOLÓDÁSI PONTOK

- Matematika: szerkesztési ismeretek, halmazok, mértani testek, síkidomok
- Magyar nyelv és irodalom: mesék világa, gyermekversek, megfilmesített alkotások
- Technika és tervezés: anyagok megmunkálása
- Ének-zene: zenehallgatás, népzene
- Történelem: történelmi korok, stílusjegyek
- Digitális kultúra: IKT eszközök használata

Tematikai egység / Ismeret	Tantárgyi tartalom	Tanulói tevékenység	Fejlesztendő kompetenciák, készségek, képességek, attitűdök
<p>1. Társadalmi szabályok Társadalmi szabályok Szokás, hagyomány, illem, erkölcs, jog A szokás és a hagyomány Illemtani alapismeretek Az erkölcsi jó és rossz A jog szerepe az emberek mindennapjaiban</p>	<p>A Közismert népszokások, néphagyományok föllevenítése. Az erkölcsi értékekhez kapcsolódó csoportosítások a jó és a rossz fogalmának tükrében. A jog és erkölcs kapcsolatának értelmezése egyszerű példákon keresztül, különös tekintettel a gyakoribb normasértésekre.</p>		<p>Anyanyelvi kompetencia: szókincsbővítés, szövegértés</p> <p>Szociális és állampolgári kompetencia: A jó és rossz erkölcsi értékek. A jog szerepe az emberek mindennapjaiban.</p> <p>Megfigyelés, felfedezés, összehasonlítás rendszerzés képessége.</p>

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM GIMNÁZIUMI HELYI TANTERVE

<p>Az emberi alapjogok</p> <p>A gyermekek jogai, diák-jogok</p> <p>Hivatalos ügyeink (ügyintézés)</p> <p>A munka világa</p>	<p>Az emberi alapjogokról való beszélgetés – az oki tényezők összegyűjtése. Az Emberi és polgári jogok nyilatkozata - a legfőbb pontok megismerése. Jogok és kötelességek a társadalomban – az emberek együtt éléséhez szükséges normákról való beszélgetés. Különbségek föltárása az ok-és az okozatok szempontjából – saját gondolatok szóbeli megfogalmazása. A Gyermekek jogairól szóló 1989. évi ENSZ Egyezmény alapelveinek értelmezése. Az iskolaházirendjéről való beszélgetés – a diákokat megillető jogok, a diákélethez kapcsolódó kötelességekhez kapcsolódó beszélgetés. A gyermekek helyzete a világban – beszélgetés, adatgyűjtés különböző kontinensen élő gyermekek életéről, mindennapjairól.</p> <p>A mindennapi élethez kötődő egyszerűbb ügyek intézéséhez szükséges információk gyűjtése. Mindennapi ügyintézés modellezése, a lebonyolításhoz kötődő kommunikációs és illetani szabályok tükrében. Az ügyintézés alapvető faktora – ügyintézési technikák lépésről lépésre.</p> <p>Ügyintézés a világhálón – internetes felületről ügyintézési lehetőségek, egyszerűbb alkalmazások összegyűjtése. Kooperatív technikák alkalmazása.</p> <p>Képességfejlesztési fókusz: erkölcsi érzék, kritikai gondolkodás. Információk gyűjtése, rendszerezése a munkavállalásról.</p> <p>Munkaszerződések értelmezése, elemzése, megbeszélése. Munkalehetőségek gyűjtése különböző forrásokból. Különböző foglalkozási ágazatok gyűjtése újsághirdetésekből, világhálóról. Szituációs játékok különböző munkaviszonyhoz kapcsolódó helyzetek megjelenítésére. A munkaviszonnyal kapcsolatos jogok és kötelességek csoportosítása. Elhelyezkedés és munkavállalás</p> <p>A munka és a munkaviszony jelentősége</p> <p>Különböző foglalkozások és munkahelyek megismertetése</p>	<p>Szociális és állampolgári kompetencia: A diákokat megillető jogok, a diákélethez kapcsolódó kötelességek.</p> <p>Anyanyelvi kompetencia: Mindennapi ügyintézés lebonyolításhoz kötődő kommunikációs és illetani szabályok.</p> <p>Felelősségtudat, felelősségérzet, ítéletalkotás, döntési képesség.</p> <p>Szociális és állampolgári kompetencia: Szituációs játékok különböző munkaviszonyhoz kapcsolódó helyzetek megjelenítésére. A munkaviszonnyal kapcsolatos jogok és kötelességek csoportosítása.</p> <p>Anyanyelvi kompetencia: Kommunikációs képesség, szövegértés.</p> <p>Digitális kompetencia: Interaktív taneszközök használata.</p> <p>Szociális és állampolgári kompetencia: Szituációs játékok különböző munkaviszonyhoz kapcsolódó helyzetek megjelenítésére. A munkaviszonnyal kapcsolatos jogok és kötelességek csoportosítása.</p> <p>Anyanyelvi kompetencia: Kommunikációs képesség, szövegértés.</p> <p>Digitális kompetencia: Interaktív taneszközök használata.</p>
<p>Fizikai és szellemi munka</p>	<p>A fizikai és szellemi munka azonosságainak és különbségeinek feltárása. Szakmák azonos és eltérő jegyeinek feltérképezése. Tablókészítés. Kooperatív technikák alkalmazása.</p> <p>Képességfejlesztési fókusz: kritikai gondolkodás, szociabilitás.</p>	<p>Szociális és állampolgári kompetencia: A munka szerepe az ember életében.</p>

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM GIMNÁZIUMI HELYI TANTERVE

<p>2. Állampolgári ismeretek: Államformák, politikai rendszerek Demokratikus alapelvek</p>	<p>Államformák: köztársaság és királyság – legfontosabb jellemzők összegyűjtése. A demokratikus és a diktatórikus politikai rendszer jellemzőinek azonosítása, példagyűjtése. A demokratikus választás modellezése. A demokratikus alapelvek legfőbb alkotóelemeinek összegyűjtése. Az antik és a modern demokrácia összehasonlítása tartalmi szempontok szerint. A törvényhozás, a végrehajtás és az igazságszolgáltatás intézményeiről való beszélgetés az elemi ismeretek szintjén. A törvények szerepe az emberek életében – véleményalkotás.</p>	<p>Anyanyelvi kompetencia: Szépirodalmi szemelvények értő olvasása, szövegértés. Matematikai kompetencia: Halmazalkotási műveletek, számlálás arányok. Esztétikai és művészetkompetencia: Képzőművészeti alkotások, építészet: az Országház. Digitális kompetencia: Interaktív taneszközök használata. Kommunikációs készség. Felelősségtudat, felelősségérzet. A közvetett ismeretszerzés fejlesztése korszerű ismerethordozók segítségével.</p>
<p>Magyarország politikai intézményei A média és a nyilvánosság szerepe - a televízió világa - a rádió világa - az internet világa</p>	<p>Látogatás a Parlamentben. Helyi önkormányzat fölkeresése. A tömegtájékoztatás eszközeinek megismerése. Híradó megtekintése – a tanulócsoporthoz számára könnyen érthető hírekről való beszélgetés. A tömegtájékoztatáshoz kapcsolódó előnyök meghatározása. Napi újságcikkekhez kapcsolódó szövegértési feladatok megoldása. Az információátadás torzulása a nyilvánosságban, a tény és a vélemény közötti különbségek meghatározása. A közösségi portálokon való jelenlét – beszélgetés az alkalmazás előnyeiről és hátrányairól.</p>	<p>Anyanyelvi kompetencia: A tömegkommunikáció eszközei. Napi újságcikkekhez kapcsolódó szövegértési feladatok megoldása. Kommunikációs készség.</p>
<p>Állampolgári jogok és kötelességek Állampolgári jogok Állampolgári kötelességek</p>	<p>Információgyűjtés és csoportosítás az állampolgári jogok és kötelességek területén. Az alapvető jogok és kötelességek értelmezése, példagyűjtése. Tablókészítés. Kooperatív technikák alkalmazása. Képességfejlesztési fókusz: - kritikai gondolkodás, kauzalitás</p>	<p>Szociális és állampolgári kompetencia: A diákokat megillető jogok, a diáklethez kapcsolódó kötelességek. Anyanyelvi kompetencia: Mindennapi ügyintézés lebonyolításához kötődő kommunikációs és illeteni szabályok. Felelősségtudat, felelősségérzet.</p>

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM GIMNÁZIUMI HELYI TANTERVE

<p>3. Pénzügyi és gazdasági kultúra</p> <p>A jövedelem szerepe a családban</p> <p>Bevételek és kiadások Megtakarítás, hitel Re- zsi Zsebpénz</p>	<p>A bevételek és kiadások modellezése havi lebontásban. A bevételtípusok megkülönböztetése, példákon keresztül. A megtakarítás és hitel – egyszerű gyakorlati példákon keresztül. A rezsiköltségek összehasonlítása a háztartás kiadásainak tükrében. A pénz szerepe az emberek életében – historikus szemléletű tabló készítése.</p>	<p>Anyanyelvi kompetencia: Kommunikációs képesség, szövegértés. Matematikai kompetencia: Alapműveletek, mértékváltások. Természettudományos kompetencia: Energiatakarékosság. Digitális kompetencia: Interaktív taneszközök használata. A közvetett ismeretszerzés fejlesztése korszerű ismerethordozók segítségével. Az összehasonlítás műveleteinek aktivizálása.</p>
<p>A pénz és formái</p> <p>Érme és bankjegy Virtuális pénz, bankkártya Árfolyam, infláció</p>	<p>A magyar fizetőeszközhöz kötődő bankjegyek és érmék megkülönböztetése játékpénzek felhasználásával. Különböző fizetési módok modellezése. A pénzromláshoz kapcsolódó adatok gyűjtése. A különböző pénzek átváltása – a legegyszerűbb számítások szintjén. Érdekességek gyűjtése a pénz világáról.</p>	<p>Estétikai és művészetkompetencia: A bankjegyeken és bankkártyákon látható művészi ábrázolások. Természettudományos kompetencia: Érdekes bankjegyek, pénzérmék a világ különböző tájairól. Az elvonatkoztatás, az általánosítás műveleteinek aktivizálása, a fogalomalkotó, analógiás gondolkodás fejlesztése.</p>
<p>Pénzügyintézetek és tevékenységük</p> <p>Hitel Kamat Tőke</p> <p>Vállalkozói alapismeretek</p>	<p>A bankok szerepe az emberek életében – információgyűjtés a hitelről. A hitel és a visszaadott kölcsön összegének összehasonlítása. A vállalkozás működésének összetevői – elemi információk gyűjtése a témában. Kooperatív technikák alkalmazása. Képességfejlesztési fókusz: kritikai gondolkodás</p>	<p>Matematikai kompetencia: Alapműveletek, mértékváltások. Az elvonatkoztatás, az általánosítás műveleteinek aktivizálása, a fogalomalkotó, analógiás gondolkodás fejlesztése.</p>
<p>Gazdasági ágazatok, foglalkozások</p>	<p>Adatok, információk gyűjtése és csoportosítása a foglalkozások világából: Mezőgazdaság, Ipar, Bányászat, Energiatermelés, Kereskedelem, Vendéglátás, Közlekedés, Távközlés Bank, Biztosítás, Egyéb</p>	<p>Természettudományos kompetencia: Érdekes munkák a világ minden tájáról.</p>

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM GIMNÁZIUMI HELYI TANTERVE

TOVÁBB HALADÁS FELTÉTELEI:

FOGALMAK ISMERETE, ALAPVETŐ OK- OKOZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK ÉRTELMEZÉSE.

ÉRTÉKELÉS: 1-5 SKÁLÁN TÖRTÉNŐ OSZTÁLYOZÁS.